

COMENTARIILE PRIVIND CONTRIBUȚIA DE ASIGURĂRI SOCIALE DE SĂNĂTATE

1. Contribuția de asigurări sociale de sănătate (C.A.S.S.) este reglementată în Titlul VIII "Asigurările sociale de sănătate" din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, lege specială.

Prevederi privind CASS au fost introduse și în Codul Fiscal aprobat prin Legea nr. 571/2003 în care a apărut Titlul IX² "Contribuții de asigurări sociale" prin *OUG nr. 117/2010* publicată în M.Of. nr. 891/30.12.2010, prevederi modificate și completate substanțial prin *OUG nr. 125/2011* publicată în M. Of. nr. 938/30.12.2011, *OG nr. 15/2012* publicată în M. Of. nr. 621/29.08.2012 și *OG nr. 8/2013* publicată în M. Of. nr. 54/23.01.2013.

2. CASS, potrivit prevederilor Legii nr. 95/2006, are un caracter mixt, obligatoriu și contractual.

Caracterul obligatoriu rezultă din conținutul art. 211 alin. (1) din lege care vizează **toți** cetățenii români cu domiciliul în țară, precum și cetățenii străini și apatrizii care au solicitat și obținut prelungirea dreptului de ședere temporară sau au domiciliul în România.

Privitor la persoanele prevăzute la art. 211 alin. 1, legea, la art. 213 alin. (1), stabilește persoanele care beneficiază de asigurare fără plata contribuției, la alin. (2) persoanele care, aflate în anumite situații, pe durata acestora, beneficiază de asigurare cu plata contribuției din alte surse, toți ceilalți având obligația să se asigure și să plătească contribuția.

Caracterul contractual este dat de contractul pe care asiguratul în încheie în mod direct sau prin angajator cu casa de asigurări de sănătate pe care o poate alege. Aceasta este noutatea adusă de Legea nr. 95/2006 prin prevederile art. 208 alin. (3) lit. a) față de prevederea anterioară reprezentată de *OUG nr. 150/2002* publicată în M.Of. nr. 838/20.11.2002, modificată prin *OUG nr. 107/2005* publicată în M.Of. nr. 645/21.06.2005. În legislația anterioară, inițial persoanele care nu erau salariate aveau obligația de comunicare casei de asigurări în a cărei rază teritorială își aveau domiciliul veniturile impozabile, după modificarea din 2005 comunicarea efectuându-se pe baza declarației de venit, fără a exista însă un contract de asigurare.

Caracterul obligatoriu este accentuat de *OUG nr. 117/2010* prin care se modifică art. 2 din Legea nr. 571/2003 (Codul fiscal) în categoria contribuțiilor sociale obligatorii (art. 2 alin. 2 lit. b) fiind incluse contribuția individuală de asigurări sociale de sănătate și contribuția datorată de angajator la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate (F.N.U.A.S.S.)

Încheierea contractului de asigurare poate avea loc la inițiativa asiguratului care își exercită astfel dreptul de a alege casa de asigurări de sănătate.

Fiind actori importanți în sistemul de asigurări sociale de sănătate, casele de asigurări de sănătate, chiar dacă prin art. V al *OUG nr. 125/2011* au cedat începând cu data de 1 iulie 2012 către ANAF și organele sale fiscale colectarea și administrarea CASS, au și ele obligația de a urmări noile intrări în sistemul asigurărilor de sănătate și, cum procedează casele de pensii, să trimită notificări în vederea încheierii contractelor de asigurare.

Faptul că pentru persoanele care nu realizează venituri din activități dependente ANAF, prin organele sale fiscale, începând cu 1 iulie 2012, administrează în comun impozitul pe venit și CASS, stabilește obligații de plată prin decizii de impunere privind plățile anticipate și prin deciziile de

impunere anuale finale și urmărește realizarea lor, nu înlătură obligația existenței contractului de asigurare.

În absența contractului de asigurare obligațiile stabilite de ANAF prin organele sale fiscale nu sunt exigibile.

Aceasta rezultă din prevederile art. 259 alin. (7) și (8) din Legea nr. 95/2006, atât în forma inițială cât și în aceea rezultată din modificările aduse prin *Legea nr. 264/2007* publicată în M.Of. nr. 503/27.07.2007.

Legea nr. 95/2006 conferă accesul la servicii medicale în calitate de asigurat sub condiția efectuării dovezii plății contribuției la fond.

Pentru situația în care persoana fizică nu face dovada plății contribuției la fond și, implicit, a calității de asigurat, aceasta, potrivit art. 259 alin. (7) și (8), are obligația, pentru a deține calitatea de asigurat, să achite contribuția legală lunară pe ultimii 5 ani, începând cu data primei solicitări de acordare a serviciilor medicale, calculată la salariul de bază minim brut pe țară în vigoare la data plății, sau de la data ultimei plăți a contribuției, respectiv de la data când plata contribuției era obligatorie dacă perioada scursă este mai mică de 5 ani, calculându-se majorări de întârziere.

Prin modificările aduse de *Legea nr. 264/2007* se păstrează obligația de plată pe întreaga perioadă a termenelor de prescripție ce se calculează începând cu data primei solicitări de acordare a serviciilor medicale, la notificarea caselor de asigurări de sănătate sau la solicitarea persoanelor în vederea dobândirii calității de asigurat, după caz.

Prevederile art. 259 alin. (7) și (8) au natura unei condiții suspensive a exigibilității CASS.

3. Cotele de contribuții pentru asigurările sociale de sănătate au fost stabilite inițial prin *Legea nr. 95/2006*.

Pentru persoanele juridice și fizice la care își desfășoară activitatea angajații, prin art. 258 a fost stabilită o contribuție la FNUASS reprezentând o cotă de 7% asupra fondului de salarii.

Pentru asigurați, prin art. 257 a fost stabilită o cotă de 6%.

Prin *OUG nr. 88/2006* publicată în M.Of. nr. 941/21.11.2006, contribuția angajatorului a fost redusă la 6% începând cu anul 2007.

Tot prin acest act normativ este introdus în *Legea nr. 95/2006* articolul 258¹ în care, la alin. (1) se prevede posibilitatea modificării cotelor de contribuții prevăzute de art. 257 și 258 prin legea bugetului de stat.

Pentru anul 2008, prin *Legea bugetului de stat nr. 388/2007* publicată în M.Of. nr. 902/31.12.2008, art. 9 alin. (3), cotele de CASS sunt de 5,5% începând cu 1 ianuarie 2008 și 5,2% începând cu 1 decembrie 2008 pentru contribuția prevăzută de art. 258 (angajatori) și de 5,5% începând cu 1 iulie 2008 pentru contribuția prevăzută de art. 257 (asigurați).

Pentru anul 2009, procentele sunt stabilite prin *OUG nr. 226/2008* publicată în M.Of. nr. 899/31.12.2008, de 5,5% pentru cota datorată de asigurat și de 5,2% pentru cota datorată de angajatori.

Aceste ultime cote au fost aplicate și pentru perioada 2010-2014, ele fiind menționate în mod expres în legile de aprobare a Bugetului de stat aferente anilor 2010-2014.

4. Privitor la persoanele obligate la plata CASS și la baza de calcul a contribuției, după adoptarea Legii nr. 95/2006 a fost creată o **reglementare paralelă** prin modificarea succesivă a Codului fiscal de *OUG nr. 117/2010*, *OUG nr. 125/2011*, *OG nr. 15/2012* și *OG nr. 8/2013*.

În prezentele comentarii mă voi referi cu precădere la persoanele fizice care nu realizează venituri din salarii sau venituri asimilate salariilor.

5. Legea nr. 95/2006 la art. 213 prevede categoriile de persoane obligate la asigurare și modul de asigurare cu sau fără plata contribuției.

La art. 215 alin. (3) se stabileau obligațiile virării contribuției, depunerii declarației nominale privind obligațiile ce le revin față de fond și dovada plății contribuției pentru persoanele care exercită profesii liberale și pentru persoanele autorizate, potrivit legii, să desfășoare activități independente.

Ulterior, alin (3) este modificat prin OUG nr. 117/2010 fiind incluse persoanele fizice care realizează venituri din activități independente, venituri din agricultură și silvicultură, venituri din cedarea folosinței bunurilor, din dividende și dobânzi, din drepturi de proprietate intelectuală sau alte venituri care se supun impozitului pe venit.

Această reglementare modificată va fi valabilă în paralel cu prevederile introduse în Codul fiscal prin OUG nr. 125/2011 (începând cu 1 iulie 2012), respectiv articolele nr. 296²¹-296³², până la abrogarea prin *OG nr. 2/2014* publicată în M.Of. nr. 104/11.02.2014.

6. Prin OUG nr. 117/2010 sunt introduse în Codul fiscal art. 296²-296²⁰ care reglementează obligațiile angajatorilor și angajaților privind contribuțiile de asigurări sociale, găsind prevederi referitoare și la CASS.

Temporar, până la adoptarea OUG nr. 125/2011 când sunt abrogate, sunt reglementate obligațiile persoanelor care realizează venituri de natură profesională, definirea veniturilor profesionale fiind făcută la art. II de *OG nr. 82/2010* publicată în M.Of. nr. 638/10.09.2010.

OUG nr. 117/2010 a fost modificată succesiv prin *OG nr. 30/2011* publicată în M.Of. nr. 627/02.09.2011, *OUG nr. 125/2011* publicată în M.Of. nr. 938/30.12.2011, *OG nr. 15/2012* publicată în M.Of. nr. 621/29.08.2012 și *OG nr. 8/2013* publicată în M.Of. nr. 54/23.01.2013, toate aceste acte normative operând de fapt modificări Codului fiscal.

7. Prin OUG nr. 125/2011 sunt introduse în Codul fiscal, prin art. 296²¹-296³², capitolele 2 și 3 ale Titlului IX², fiind reglementate contribuțiile de asigurări sociale, printre care și CASS, pentru persoanele care nu au calitatea de angajați, pentru angajați obligațiile fiind reglementate de art. 296²-296²⁰.

OUG nr. 125/2011 se referă la trei categorii de persoane și anume:

- persoane care realizează venituri din activități independente, activități agricole și asocieri fără personalitate juridică;

- persoane care realizează alte venituri;

- persoane care nu realizează venituri.

Detalierea celor trei categorii va fi făcută când va fi prezentată baza de calcul a contribuției așa cum este stabilită de OUG nr. 125/2011.

8. Baza de calcul a CASS a fost inițial stabilită prin Legea nr. 95/2006 pentru ca ulterior, începând cu 1 iulie 2012, să se aplice în paralel și, în unele cazuri complementar, prevederile OUG nr. 125/2011.

În **Legea nr. 95/2006** baza de calcul este reglementată de art. 257.

În raport de diferitele surse de venituri se stabilește **principiul contribuției cumulate** pentru situația în care asiguratul realizează mai multe tipuri de venituri impozabile din punctul de vedere al contribuției.

Prevederile art. 257 au fost modificate succesiv de *OUG nr. 93/2008* publicată în M.Of. nr. 484/30.06.2008, *OUG nr. 107/2010* publicată în M.Of. nr. 830/10.12.2010, *OG nr. 15/2012* publicată în M.Of. nr. 306/08.05.2012 și *Legea nr. 217/2013* publicată în M.Of. nr. 401/03.07.2013.

Prin OUG nr. 93/2008 se introduce alin. (2¹) la art. 257 care prevede că ”în situația în care o persoană realizează venituri care nu sunt impozabile, contribuția se realizează asupra veniturilor realizate”.

Aceste venituri sunt incluse prin OUG nr. 107/2010 în categoria celor pentru care se aplică principiul contribuției cumulate (modificarea alin. 3 al art. 257).

Prin modificările aduse de OUG nr. 93/2008 și OUG 107/2010, CASS se dovedește mai împovărătoare decât impozitul pe venit, incluzând și acele venituri ce sunt exceptate prin Codul fiscal la stabilirea impozitului pe venit.

Rămâne de văzut cum organele fiscale vor aplica atât pentru trecut cât și pentru viitor această prevedere legală ce produce efecte pentru întreaga perioadă de valabilitate.

9. În OUG nr. 125/2011 la art. 296²¹ alin.(1) sunt detaliate persoanele care realizează venituri din activități independente, activități agricole și asocieri fără personalitate juridică și anume:

- a) întreprinzătorii titulari ai unei întreprinderi individuale;
- b) membrii întreprinderii familiale;
- c) persoanele cu statut de persoană fizică autorizată să desfășoare activități economice;
- d) persoane care realizează venituri din profesii libere;
- e) persoanele care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală la care impozitul pe venit se determină pe baza datelor din evidența contabilă în partidă simplă;

f) persoane care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activități de natura celor prevăzute la art. 25 alin. (1) Cod fiscal și din asocierile fără personalitate juridică prevăzute la art. 13 lit. e) Cod fiscal;

g) persoanele care realizează venituri din activitățile agricole prevăzute la art. 71 lit. a)-c) Cod fiscal;

h) persoane care realizează venituri, în regim de reținere la sursă a impozitului pe venit, din activitățile agricole prevăzute la art. 71 lit. d) Cod fiscal.

Prin OG nr. 8/2013 au fost modificate prevederile lit. g) și h), incluzând persoanele care realizează venituri potrivit art. 71 alin. (1), respectiv art. 71 alin. (2) și (5) Cod fiscal.

Baza lunară de calcul a CASS, începând cu 1 iulie 2012, potrivit art. 296²² este diferența dintre totalul veniturilor încasate și cheltuielile efectuate în scopul realizării acestor venituri, exclusiv cheltuielile reprezentând contribuții sociale, sau valoarea anuală a normei de venit, după caz, raportată la cele 12 luni ale anului și nu poate fi mai mică decât un salariu de bază minim brut pe țară.

La art. 296²³ sunt prevăzute excepțiile de la prevederile art. 296²².

Prin modificarea de către OG nr. 8/2013 și Legea nr. 168/2013 a aliniatului (2) al art. 296²¹, categoriile de persoane prevăzute la acest articol nu datorează CASS și pentru venituri ce nu sunt impozabile.

10. În OUG nr. 125/2011 la art. 296²⁷ sunt detaliate persoanele care realizează alte venituri și anume:

- a) cedarea folosinței bunurilor;
- b) investiții;
- c) premii și câștiguri din jocuri de noroc;
- d) operațiuni de fiducie, potrivit titlului III;
- e) alte surse, astfel cum sunt prevăzute la art. 78.

CASS pentru veniturile menționate mai sus este datorată de persoanele care nu realizează într-un an fiscal venituri din salarii, venituri asimilate salariilor și venituri din pensii, venituri sub forma indemnizațiilor de șomaj ori venituri prevăzute la art. 296²¹.

În cazul în care într-un an fiscal sunt realizate mai multe tipuri de venituri dintre cele prevăzute la art. 296²⁷, contribuția se calculează asupra tuturor acestor venituri.

11. Persoanele care nu realizează venituri și nu se încadrează în categoriile de persoane care beneficiază de asigurare de sănătate fără plata contribuției, au obligația de plată a contribuției lunare, baza de calcul fiind valoarea salariului minim brut pe țară.

12. Colectarea CASS a fost reglementată inițial prin Legea nr. 95/2006, iar de la 1 iulie 2012 prin prevederile art. V din OUG nr. 125/2011.

Potrivit art. 256 alin. (2) din Legea nr. 95/2006, colectarea contribuțiilor persoanelor juridice și fizice care au calitatea de angajator se face de MF prin ANAF, în contul unic deschis pe seama CNAS, în condițiile legii, iar colectarea contribuțiilor persoane fizice, altele decât cele pentru care colectarea se face de către ANAF, se efectuează de către casele de asigurări.

Prin art. V din OUG nr. 125/2011, începând cu data de 1 iulie 2012 ANAF prin organele sale fiscale a preluat administrarea CASS.

Doar prin *OUG nr. 2/2014* publicată în M.Of. nr. 104/11.02.2014 au fost puse de acord prevederile din cele două acte normative prin modificarea art. 256 alin. (2) fiind prevăzută competența ANAF.

La organul fiscal competent, începând cu 1 iulie 2012 se efectuează declararea, definitivarea și plata CASS (art. 296²⁵ și art. 296²⁸) și tot organul fiscal stabilește plățile anticipate prin decizie de impunere (art. 296²⁴).

13. Prevederile privind CASS, stufoase, paralele și cu modificări frecvente, fac dificilă aplicarea lor.

Înainte de finalizarea materialului mi-a fost prezentată o speță ce relevă aplicarea mecanică doar a Codului fiscal, cu ignorarea Legii nr. 95/2006, de către organele fiscale ale ANAF.

În România dețin imobile în proprietate, pe care le închiriază, cetățeni străini care nu au reședința în România și cetățeni români care au rezidența sau domiciliul în străinătate.

Potrivit Codului fiscal și Codului de procedură fiscală aceștia sunt obligați să depună declarații pentru emiterea Deciziei de impunere privind plățile anticipate privind impozitul pe venit pentru veniturile obținute din chirii.

La emiterea Deciziilor privind plățile anticipate, în acestea au fost prevăzute și plăți anticipate privind CASS pentru veniturile din chirii.

Or, cele două categorii menționate nu se încadrează în categoriile de persoane prevăzute la art. 211 din Legea nr. 95/2006 pentru a fi obligate legal la plata CASS, soluția în aceste cazuri fiind atacarea Deciziei de impunere privind plățile anticipate în conformitate cu prevederile Legii nr. 554/2004 ori ale OG nr. 92/2003, la alegere.